

צידה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

י"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

פרשת ויקרי

עלון מס' 70 | שנה 2

בדרך הצדיקים

כך נרתמו המגיד מדובנא והרבנית לטפל באדם עור ולהכניסו הביתה, לא ליום ולא לשבוע, אלא לתמיד, לזמן ממש, הכל בכדי שילד יהודי בודד ילמד תורה! ילד זה עלה והתעלה בלמודיו, ובבגרותו האיר את העולם בתורתו והתפרסם לאחר שנים כגאון הדור, רבנו שלמה קלוגער, מגדולי פוסקי ההלכה! בפטירתו, הניח אחריו ברכה יותר מ-150 ספרים שכתב בכל מקצועות התורה.

ילדים רבים צמאים היום לחנוכה תורני - ילדים אלה מצפים לעזרתנו! השבוע ביום י"ז בטבת יחול יום פטירתו של המגיד מדובנא, רבנו יעקב ב"ר זאב וואלף. הבה נעלה את זכרו באמצעות הליכה לאורו. נושיט יד לעבר ילד המצוי בסכנה רוחנית, נכניסו לבינתנו, נשיבו באהבה ללמודי הקודש.

איך נעשה זאת? באמצעות תמיכה לשלוחינו, שלוחי דרבנו, רבני ופעילי 'קרן ההסעות'. הוכיות הרבות תזקקנה לזכותכם! ע"י תמיכתכם בקרן הסעות, תקרבו ילדי ישראל לחנוכה תורני ותצילו נשמות טהורות מאבדון, ותורתם - שלכם!

רבנו יעקב קראניץ, הידוע בכינויו 'המגיד מדובנא', יצא מתפלת שחרית בבית הפנסת, והנה הוא רואה אדם מסכן, 'סגי נהור' (עור), בגדיו מרפטים, עומד ליד בית הפנסת ומבקש עזרת הצבור במתן צדקה, כשפנו עומד על ידו, להוליכו ולסיעו.

נכמרו רחמי 'המגיד' והוא הזמין את השנים לביתו, לארוחת בקר. שם שמעו כי איש זה, המקבץ נדבות, הוא תלמיד חכם ואף שמש ברבנות, אף לאחר שאבד את מאור עיניו, נזקק הוא לחסדי הבריות, ובנו, שלמה, נאלץ להוליכו ולהביאו ממקום למקום.

המגיד והרבנית החליטו לארח את השנים בביתם ללא הגבלת זמן, לתת להם לאכול על שלחנם בקביעות, ולמלא כל חסרונם. הרב יקח את האב העור לתפלות ולשעורי תורה, והרבנית תארגן את כפוס בגדיהם וכל צרכיהם. אף בקשה אחת להם: כי הילד, שלמה, ילד כשרוני עם צמאון לתורה, ישוב לספסל הלמודים בתלמוד תורה, כי הרי מעתה אין אביו זקוק עוד ללוי הצמוד.

בְּדֶרֶךְ הַפְּרָשָׁה

בשמוע זאת הצדיק, אמר לתלמידיו: "דבריה של הזקנה מזכירים לי את דברי הגמרא! בכל ליל שבת מתלויים שני מלאכי השרת אל כל יהודי, בדרךכו מבית הפנסת לביתו. כאשר נכנסים ורואים בית מסדר, שלחן ערוה ונרות שבת, מברך המלאך הטוב: תזכו כה גם בשבוע הבא, והמלאך הרע עונה 'אמן' בעל כרחו. וקלילה, כאשר השלחן אינו ערוה ובבית לא חשים את קדשת השבת, גובר המלאך הרע, ובבית ברה, המלאך הטוב נאלץ לענות 'אמן'..."

ממשיה הצדיק ואומר לתלמידיו: "הילדים הללו פאן בפנדק, כה טהורים וכה קדושים הם! אפלו המלאך הרע נאלץ לברכם! רע - יברך את הנערים..."

לאחרונה פנתה אשה מבגרת לבית ספר של החנוה העצמאי שבפירה, ובקשה לתרום סכום הגון לצדקה, ואף בקשה שתלמידי ביה"ס ילמדו תורה ויתפללו לזכותה, ולזכות נשמת בעלה המנוח ע"ה. ומה הביא אותה לכה? מדי בקר היא יושבת על מרפסת ביתה, בודדה, עצובה, אבלה על מות בעלה. היא רואה נערים חלוניים בדרךכם לבית הספר, רעשניים וקולניים מאד. כואב לה על "הנער

לפני פטירתו של יעקב אבינו הוא קורא ליוסף הצדיק, בנו האהוב אשר במשה עשרים ושתים שנה התאבל על מותו, עד שזכה לראותו בגדלו ותפארתו כמלה מצרים, ונותר הוא בצדקותו ללא שדבק בו רכב מטמאת מצרים. בפסוק נאמר: "ויברך את יוסף ויאמר, האלקים אשר התהלכו אבתי לפניו... המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים..."

ולכאורה אינו מובן, הוא פתח ברצונו לתת ברכה ליוסף, וסיים "המלאך הגאל... יברך את הנערים". היכן, אם כן, טמונה הברכה ליוסף עצמו?

הסביר זאת הרב מפוניבז' בהתרגשות: "מכאן שהברכה הטובה ביותר ליהודי - היא שבניו מברכים!" יסוד היהדות היא הנחלת תורה ומצוות לדורות הבאים אחרינו. אין שמחה להורים יהודיים מאשר לראות דורות ישרים מברכים, ורע ברה ה'.

גם אבינו שבשמים, הקב"ה, שואף ורוצה לראות את כל בניו קרובים אליו, לומדי תורתו ויודעי שמו. הרב מפוניבז' היה לאות ולמופת בהנהגה זו. עמל וטרח למען קרוב ילדים הרחוקים מחיי תורה. הקים ויסד את מוסדות "בתי אבות" בבני ברק, הפועלים כבר כשבעים שנה בהצטינות חנוכית ולמודית, ונותנים מענה לילדים ולילדות שגרים במקומות מרחקים ממרכזי החנוה התורני.

מספר על צדיק שנכנס ללון בפנדק דרכים עם תלמידיו, במהלך נסיעתם הארכה. הם שמעו סבתא זקנה קוראת קריאת שמע שעל המטה עם נכדיה הקטנים. בהיותה אשה פשוטה, לא הבינה את משמעות הפסוקים, ועל כן לא ידעה לפסק נכון את המשפטים, וכה קראה עמהם: "המלאך הגאל אותי מכל", והמשיכה: "רע יברך את הנערים..."

הרב יוסף שלמה כהנמן,
הרב מפוניבז' זצ"ל

הם מתנהגים בכבוד!" היא הוסיפה וגלתה כי בתה ה"שמאלנית" משמשת 'סגנית' בבית ספר חלונני, והודתה כי אכן המצב שם בכי-רע, והיא הסכימה עם אמה שיש לתמוך ולתרום לחנוכה החרדי!
"המלאך הגואל אותי מכל רע - יברך את הנצרים..."

של היום" ... מאידה, היא רואה מדי יום את ילדי חנוכה העצמאי ממתינים להסעה של קרון ההסעות שתאסף אותם. היא רואה את הדרך ארץ, את הכבוד, הוא רואה את הילדים עולים לרכב ההסעה בנחת ללא דחיפות.
היא טרחה לאתר את בית הספר, באה והרימה תרומה, תוך שהיא מסבירה למזכירת בית הספר: "הילדים שלכם מצילים את המצב!

בדרך המוסר

כעכים חמים למכירה.
אחד הסוחרים זהה שהמגש עשוי זהב והוא עתיק, 'ענתיקה'. הסוחר הבין שהילד שמחזיק בו איננו מבין את ערכו, אמר לו: "ילד, אם אתה רוצה אני אקח ממך את המגש ואתן לך 100 שקל". הילד אמר בלבו, כשסוחר מציע 100, כנראה זה שווה לפחות 200...
החליט הילד לבדוק עד כמה האיש רוצה את המגש, ואמר לו "אם אתה רוצה - נעשה החלפה, תביא את

לדעת לשתק זו חכמה!
בפרשת השבוע אנו למדים על מעלת השתיקה משגי בני יוסף. כאשר יעקב אבינו משכל את ידיו יכול היה מנשה לתקן ולומר שהוא הבכור, ועליו אמורה להיות מנחת יד ימינו של סביו, אה הוא שותק!
כשיוסף אומר זאת לאביו, יכול היה אפרים להתעורר לשאל על כה, אבל הוא שותק!
נביא כאן משל נפלא על מעלת השתיקה:
בעיר העתיקה בירושלים עמד ילד עם מגש, ועליו

אמר היילד לאיש: "שמע! אתה יכול לקום... אני עם חמורים לא עושה עסקים"...

חשב האיש ואמר לעצמו: "איזה טפוש אני, אלו הייתי שותק המגש היה אצלי כבר. נערתתי כחמור - נשארתי חמור!"...

כן הוא הנמשל: לא פעם אנו נתקלים באנשים שיש לנו הרבה מה לומר להם... או בשעת קטטה ומריבה אנו חושבים שיש לנו מה להגיד כאן... עלינו לדעת שאם נדבר - נצא בסוף טפשים. תשתק - תצא חכם!

גם מנשה וגם אפרים יכלו לדבר אבל הם העדיפו לשתק, ולכן עד היום כל בית בישראל מכרה את ילדיו בהם... 'שימא א' כאפרים וכמנשה... היו חכמים, שתקו!

החמור שלך וקח את המגש..."

האיש הסכים מיד. הבין הנער שמגש כזה כנראה שונה כמה אלפים... והוא סרב. פנה היילד לאיש ואמר: "לא רק שתתן לי את החמור תמורת המגש, אלא תדגים לי בעצמה כיצד החמור שלך נוער!" והאיש, שמאד רצה את המגש, החל לנער כחמור... הבין היילד שאם הסוחר מוכן להתבזות בשוק הומה אדם ולנער כחמור, הרי שהמגש שבידו שונה כנראה כמה עשרות אלפים... והוא אמר לאיש: "תשמע, לא ככה, חמור עומד על ארבע!"

מהר האיש להתכופף, ירד על ארבע, והחל נוער בקולי קולות בזמן שתירם מתקבצים ומצלמים את האיש... אמר אותו הנער, אם זה מוכן לבזות את עצמו כה, משמע שיש לי כמה מליונים ביד...

בדרך האמונה

אלהם יוסף אל תיראו כי התחת אלקים אני ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה... הוא מסביר כי ליד הבור, ברה והודה לה: "ארוממה ה' כי דליתני! חייטני מירדי בור!"

יוסף מצין לאחיו כי למרות מחשבתם הרעה, "אלקים חשבה לטובה למען עשה כיום הנה להחית עם רב". הרי בסוף יצא מזה טוב, ואיה אעשה לכם רעה? וכי "התחת אלקים אני?"

מעשה בנפוליאון בונפרטה קיסר צרפת, שהיה הולך וכובש מדינה אחר מדינה. והנה בעת עמדו להלחם עם מלכות רוסיה, הגיע אל עיר אחת אשר הייתה מבצרת מאד, ולא עלה בידו להבקיע את חומת העיר. בנה עליה מצור סביב והקיף את העיר בחילותיו, אין יוצא ואין בא עד שיכנעו לו, וכל צבאותיו התחפרו סביבות העיר וישבו שם ימים רבים.

לאחר פטירת יעקב חששו בניו מיוסף אחיהם. וקמה התחילו לחשש? רש'י מביא פרוש כי כל זמן שיעקב היה חי, היו כלם מסבים יחד לסעודה. לאחר פטירת יעקב אביהם הפסיק יוסף להזמיןם. במדרש מספר על ארוע נוסף שהביא את האחים לחשש מיוסף. לאחר הלונתו של יעקב אבינו פחברונו, במערת המכפלה, שבו לכוון מצרים. בדרך עברו ליד הבור בו השלה יוסף, והוא עצר שם וברה: 'ברוה שעשה לי נס במקום הזה'.

"ויראו אחי יוסף כי מת אביהם, ויאמרו, לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו". שלחו מקצת האחים אל יוסף, לדבר אל לבו ולפיסו. יש אומרים שהם שלחו את בלהה, שפחת רחל אמו, שהיא גדלה אותו לאחר פטירת רחל. יוסף משיב להם: "ויאמר

לאחר תקופה ממשכת ללא כל פניעה, פנו כמה מקציניו בדרישה לנפוליאון לנטש את המערכה ולשוב אל ביתם. נפוליאון הציע שהוא בכבודו ובעצמו עם מפקד הגדוד יפנסו לעיר בלבוש חקלאים כפריים, וירגלו את העיר. חבל לעזוב ולנטש מערכה לאחר השקעה כה גדולה. הוא רוצה לנסות לשמע את רחשי לבם של חיילי הצאר, ולהבין היכן המערכה עומדת.

נפוליאון והמפקד נכנסו לעיר והתחילו לרגל בה. בדרךם הגיעו לבית מרוח ששם נמצאו אנשי צבא רוסייה. נכנסו לשם, ישבו ליד שלחן בקצה בית המרוח, הזמינו יין כמו כלם, ושמו אונם כאפרקסת לשמע שיחת החילים. הם שמעו אותם משיחים כי המצב הכלכלי בעיר ללא נשוא, והרעב כבד, ולא נשארה להם ברירה כי אם להכניע בפני צבא נפוליאון. דברים אלו הרנינו את לבו של נפוליאון והמפקד אשר אתו.

לפתע הסתפל בהם חיל רוסי אחד, והפיר שהוא נפוליאון, ויאמר אל חבריו: "הביטו אל הכפרי היושב בקצה החנות, דומני שזהו נפוליאון בכבודו ובעצמו!". ויחרדו לבם של נפוליאון והמפקד כי בעוד פרגע קט יתפסו ברשת אויביהם, אולם, למזלם דבריו של החיל עדין לא נתקבלו באזני שומעיו, כי לא האמינו כי נפוליון קיסר צרפת יושב כאן בבית המרוח אתם, ולבוש בבגדי כפרי.

המפקד שלחה את נפוליאון רצה להסיר כל ספק, הוא לא רצה שהחילים הרוסיים יסכימו לדברי חברם החיל, שהציע לקבד את הכפרי ולהביאו למפקדה. טכס עצה היאך יגרם לרוסים להבין שטעו, קם המפקד וצוה בקול עז ותקיף כי נפוליאון יקום ויגיש לו כוס שכר.

נפוליאון הבין את פונת מלווהו, ונגש מהר אל המוזג להביא את מבקשו, בהגישו את הכוס עשה תנועה רשלנית, וכוס השכר נפלה ונשפכה על בגדי המפקד. המפקד קם בחמת זעם והכה את נפוליון! הפילו לארץ וצעק עליו: "שוטה, מה עשית?! וינס נפוליאון

ויצא החוצה.

כשנמלט נפוליאון נגש המפקד למוזג ושלים לו על ארחתם, והוא שמח לשמע איה חבריו של החיל הרוסי לועגים לו ואומרים, אלו הנה זה נפוליאון, מי הנה מעו להרים יד עליו ולהכותו כאחד הריקים?!... "אתה מדמין! לא יתכן בעולם שזה הנה נפוליאון!"

כששמע זאת, עזב המפקד את בית המרוח ויצא אף הוא בעקבות הקיסר, עד שהגיעו שניהם אל מעבר הגבול, ושבו אל בסיס הצבא הצרפתי חיים ושלימים. ויהי בהגיעם למאהל המלכותי, נפל המפקד לרגלי נפוליון ויבקש על נפשו שימחל לו על מעשיו, הריהו צוה שיביא לו כוס שכר, ואף הכהו מכה חזקה והפילו ארצה! הוא מתנצל כי הוראת שעה הייתה לבל יפל הקיסר ביד שונאיו.

וען הקיסר ויאמר לו: "אלו כולתי להענישה ולהשיב לה 'מדה כנגד מדה', לתת לה מכות כאלו אשר יצילוה ממנות ולהביאה לידי חיים טובים של מלה, הייתי עושה זאת ברצון, כי כן עשית אתה לי, על ידי שהכיתני - נצלת ממנות לחיים טובים, והשבת אותי אל מלכותי, אבל מה אעשה ואין ביכולתי לעשות זאת..."

ויצו המלה והעלוהו בדרגה ונתנו לו מתנות רבות. כעבור מספר ימים הבקעה העיר וצבא נפוליון נצח בקרב.

כן הוא גם בענגנו:

יוסף מרגיע ומשיב לאחיו: "התחת אלקים אני?! אתם חשבתם עלי רעה, אה יצא מכה רק טוב! הרי רק ביכלתו של הקב"ה לעשות רע שממנו תצמח הטובה. אני לא יכול לעשות לכם מאומה!..."

בחיים שלנו קורים לנו דברים רבים. לפעמים מרגישים כי הקב"ה "מכה אותנו". עלינו להאמין שהמכות הללו נועדו לטובתנו, הכל מחשב מאת ה'. יוסף הצדיק לא היה מגיע למלכות לולא נמכר לעבד! כי ממנו לא יצאו הרעות. נאמין כי בסוף נראה ונבין כי הכל מתנה מה', יש אור בקצה כל מנהרה. נקבל באהבה את כל מה שהקב"ה עושה לנו.

בְּדֶרֶךְ הַחֵידָה:

תשובות לפְּרִשְׁת וַיִּגַּשׁ

מי בְּשָׂרָה לַיְעֻקֵּב כִּי יוֹסֵף חַי?

• סָרַח בַּת אֲשֵׁר

מדוע בְּקֹשׁ יוֹסֵף כִּי אָחִיו יָשָׁבוּ בְּאֶרֶץ גִּזְשׁוֹן?

• כִּי רָצָה שְׂיִתְרַחֲקוּ מִמֶּרְכֹּז טְמְאָת מִצְרַיִם

מי הַשְּׁלִימִים אֶת מִנְיַן ה'שְׁבַעִים' בְּרֵדַת בִּנְיָמִן מִצְרַיִמָּה?

• יוֹכָבֵד בַּת לֵוִי שְׁנוּלָדָה "בֵּין הַחֹמוֹת" בְּפִנְיָסָה לְמִצְרַיִם.

שְׁאֵלוֹת לְפְרִשְׁת וַיַּחֲזִיק

- לָמָּה קָרוּי חֶסֶד שְׁעוֹשִׂים עִם הַמֵּתִים "חֶסֶד שֶׁל אֵמֶת"?
- מָה הַבְּטִיחַ יַעֲקֹב אָבִינוּ לְיוֹסֵף הַצָּדִיק כְּשֶׁכָּרַע עַל שְׁטוּרְחַ בְּקִבּוּרָתוֹ?
- יַעֲקֹב אָבִינוּ צִוָּה עַל בְּנָיו אֵיךְ יַעֲמְדוּ סָבִיב מִטָּתוֹ בְּהַלְוָתוֹ. מָה לְמַדּוּ מִכֶּה בִּנְיָמִן בְּמַדְבָּר, בְּצִאֲתָם מִמִּצְרַיִם?

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: [zaida@kerenh.org.il](mailto:zaida@kerenh.org)

רוצים את העלון אצלכם?

שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 5-804-659-95
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמ"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ